

Acta de sessió

Sessió participativa del procés participatiu Superilla Barcelona a l'Eixample

Presentació oberta a veïnat i comerciants dels projectes de la Nova Esquerra de l'Eixample

Data: dimecres, 22 de setembre de 2021

Lloc: Pati interior del Centre Cívic Urgell, carrer Comte d'Urgell, 145

Assistents (39):

Iraís Valcárcel Quezada, Marcel·la Bonfill Ribot, Pilar Argüelles, Manel Ródenas, Albert Amargós i Torruella, Mercè Claramunt Bielsa, José Manuel Robledo Martín, Elena Ruiz Albiol, Genís Domínguez, Lluïsa Pla Masip, Josep Sanmartí Mestres, Xavier Montagut Guix, Maria José Artigas Serrano, Maria Carme Navarro Negro, Albert Clari Artalejo, Xavier Riu Sala, Jordi Mayné Sellés, Jose Maria Labazuy, Lidia Riatós, Jordi Pujals, Carlos García, Joan Carreras, Toni Bañuelos Piñol, Carme Riu, Chiara Buffa, Albert Ricart Romeo, Luciano Ricart Ortega, Jose Garriga Simo, Mari Luz Martínez Castellano, Adolfo Díez García, Mario Vielva Payo, Juanma Barbal, Joan Heras, Josep Ramírez Fuentes, Enriqueta Madriles Llopis, Albert Ibáñez, Andrew Codd, Mónica Pérez, Rosa Martínez Camarassa.

Ajuntament (14): Xavi Matilla Arquitecte en Cap - EU, ARIADNA MIQUEL AMENGUAL Serveis d'Estratègia Urbana - EU, MERCE LLOPIS FREIXAS Projectes Urbans - EU, Carme Fiol Costa Projectes Urbans - EU, DELGADO GARCIA, JUAN Projectes Urbans - EU, Rosa López Oficina Tècnica Superilles - EU, Xavi Valls Participació Ciutadana - EU, Anna Sanchez Participació Ciutadana - EU, Daniel Alsina Torra Coordinador Oficina Tècnica Superilles, Andrea Cortes BIMSA, Laia Torras Cap de Projectes Estratègics de Foment de Ciutat, Marina Barjau Serveis Tècnics de Districte, Jordi Matas Conseller Tècnic de Districte Eixample, Alicia Puig Tinència d'Ecologia, Urbanisme, Infraestructures i Mobilitat

Equip de dinamització (5): Cooperativa *estel (Belén Iturralde, Arnau Boix, Roser Garcia, Konstantina Chrysostomou); monoDestudio (Pablo Tardio).

Total: 58 assistents

Desenvolupament de la sessió

La sessió es desenvolupa amb normalitat, seguint l'ordre del dia previst. En primer lloc, es fa l'explicació general del Model Superilla Barcelona i la introducció als projectes dels àmbits que es tractaran. A continuació es passa a treballar per Taules d'àmbit: 3 d'elles tracten l'àmbit Rocafort i 2 d'elles l'àmbit Borrell. En totes elles, els representants dels equips redactors expliquen els plantejaments dels seus respectius projectes i s'obre torn de dubtes i debat a cadascuna de les taules. A continuació, aglutinem les observacions i aportacions fetes a cadascun dels àmbits.

Aportacions de la sessió

Àmbit Rocafort:

- El tema de l'aparcament és un tema que preocupa bastant el veïnat.
 - D'una banda, els preocupa l'aparcament dels cotxes per a la gent que viu al barri, sobretot perquè les places d'aparcament es reduiran i, tal com expliquen, dificultarà la seva vida quotidiana.
 - D'altra banda, tenint en compte les tasques de cura, les persones participants tenen dubtes sobre com ajudar que no tenen autonomia i viuen a la vora de l'àrea de xamfrà. Més concretament, pregunten si hi haurà una zona on podran aparcar 20 minuts per facilitar la pujada o baixada dels vehicles d'aquest col·lectiu.
 - Hi han molts dubtes sobre si s'aconseguirà que, particularment les motos, utilitzin els aparcaments designats que, com s'ha indicat, estan a fora dels eixos verds. A això s'afegeix la preocupació per la ubicació dels punts de càrrega de cotxes o patinets elèctrics, ja que aquesta condiona el flux i l'estacionament d'aquests vehicles.
- El tema de càrrega i descàrrega és un altre tema que els preocupa bastant, en diversos nivells:
 - En el cas de comerços, tenint en compte que el carrer Consell de Cent és un carrer amb molt de comerç, alguns d'ells amb condicions i necessitats diferents (per exemple un taller de motos, una botiga de matalassos,...) creuen que la proposta de carrer amb prioritat per a vianants no afavorirà tots els comerços. El que demanen, com a alternativa, és que els espais de càrrega i descàrrega siguin lliures d'obstacles i intervencions, i que es flexibilitzi el temps límit d'estada en funció del tipus de càrrega i descàrrega que s'hi hagi de realitzar.
 - En el cas de càrrega i descàrrega puntual (no per a les botigues però, per exemple, un instal·lador que ha de canviar alguna cosa en algun pis) no saben com funcionarà el tema d'horaris i l'app que es proposa.
- Un tema que va generar debat va ser el dels contenidors, particularment la seva acumulació en punts determinats. Es va explicar que, de moment, la intenció és dividir els contenidors i dispersar-los per tal que no recaiguin les servituds (barreres, olors, sorolls,...) en punts específics dels eixos verds. L'Ajuntament segueix analitzant quins serien els dissenys i sistemes que millor s'adaptarien a cada situació per fer la recollida eficaç.
- Es comenta que el parc Joan Miró i la seva biblioteca no queda integrada en la intervenció prevista a l'eix Consell de Cent. Això, consideren, és una oportunitat perduda, ja que és una zona que necessita una millora urgent: hi cal molta neteja i manteniment, reforçar el verd i solucionar problemes d'insalubritat.
- També comenten la situació del c/Borrell amb Consell de Cent on el veïnat disposa de dues sortides de pàrquing. Una d'elles actualment no la utilitzen perquè satura el trànsit i genera embussos. Expressen la preocupació que es vegin obligats a fer servir just aquesta sortida a causa del sentit de la via.
- Pel que fa al transport públic, demanen que es reforci la xarxa d'autobusos per facilitar la mobilitat a la gent que viu al barri. Concretament, parlen de línies d'autobusos que connectin de manera directa el barri amb nodes clau de la ciutat com, per exemple, la plaça Catalunya.

- Tenint en compte el pendent que hi ha al carrer Rocafort, els preocupa el tema de la recollida de l'aigua pluvial i de quina manera s'evitarà el perill d'inundació després de les intervencions, donada la situació actual d'incidències climàtiques. Amb relació al sistema d'aigües que es vol habilitar, expressen la preocupació per les filtracions per capil·laritat o similars que es puguin esdevenir. Comparteixen que actualment al carrer Rocafort, núm. 131 ja tenen aquest problema i no voldrien que s'agreugés. S'explica que el sistema de recollida d'aigua no afectarà els edificis i habitatges, atès que el sòl filtrarà l'aigua de pluja cap als aqüífers i augmentarà el nivell freàtic per poder utilitzar aquesta aigua per a reg i manteniment.
- En relació amb el darrer punt, els preocupa que la posició dels embornals esdevingui un focus de males olors.
- Pel que fa als gossos, proposen que hi hagi espais amb freqüència, on els gossos puguin fer les seves necessitats. No es tracta d'un pipicà, però sí d'un espai amb les dimensions mínimes en cada tram.
- Sobre el mobiliari urbà, es comenta la necessitat de mesurar-ne el disseny, la ubicació i la gestió per tal que jugui a favor de la convivència entre el veïnat: relacionen el disseny de mobiliari amb la celebració de botellots, l'acumulació de "Gloves" i, en general, amb el soroll nocturn i la inseguretat. També, es comenta la necessitat que hi hagi taules i jocs infantils per aconseguir que Barcelona sigui una ciutat jugable que té en compte els infants i els adolescents. Comenten també que es tingui en compte l'opció de fer aquests espais, com per exemple taules i cadires, més flexibles i mòbils, per tal que el veïnat pugui adaptar-los segons l'ús i la climatologia. Proposen l'autogestió com a model per afavorir aquests espais com a zones d'estada.
- Esmenten el projecte de l'Espai Nur com una bona pràctica, i perquè estaria molt bé que es fes extensiu a més àmbits. Això no exclou que l'Ajuntament hagi de reforçar igualment el manteniment del verd, la neteja en general, i la conscienciació de veïns i veïnes per tenir cura del barri i la seva vegetació.
- Posen sobre la taula que es tinguin en compte les sortides de vehicles pesants (camions de gran envergadura) per pensar la col·locació dels diferents elements (bancs, taules, contenidors, fanals, zones verdes...).
- Pel que fa a la vegetació, es comenta que la biodiversitat és molt important i que necessiten donar color al barri perquè actualment és molt gris i dur tot. Alhora, proposen afegir-hi elements, com ara baranes baixetes, per controlar l'accés a aquestes zones verdes i evitar el seu deteriorament en ser trepitjades o utilitzades com a zones d'higiene canina. Els preocupa que aquesta diversitat que hauria d'afavorir el benestar del veïnat acabi, per contra, provocant més problemes que beneficis.
- Una de les persones participants comparteix que al carrer Rocafort (zona marcada a un dels plànols i fotografiada/recollida per l'equip tècnic) existeix un transformador soterrat (de FECSA) que impedeix la supervivència de qualsevol planta o element vegetal.
- També, com a opció plantegen que es tinguin en compte algunes zones amb vegetació trepitjable, que s'entendria com un espai més de relació on seure i gaudir de l'entorn.
- La materialitat és un altre tema que els preocupa. Demanen que no hi hagi desnivells o elements que podrien provocar accidents als vianants. Asseguren que un dels materials que es proposa, el sauló, ofereix resistència per a tots aquells elements amb rodes (siguin cadires de rodes, cotxets o carretons de la compra).

- Amb relació al panot, es comenta també que es podria considerar aquell que millori l'accessibilitat a la via pública per a persones invidents a través dels relleus que els ajudin a orientar-se.
- Quant a la proposta de vegetació extensiva de la plaça Rocafort-Borrell, preocupa si aquest canvi pot provocar espais foscos o amagatalls que puguin comprometre la seguretat dels veïns i veïnes. Consideren que la plaça està ben dissenyada, però que necessita d'un acompanyament per part de l'Ajuntament per a garantir-ne l'ús cívic, el manteniment i la convivència. Els preocupa particularment que els bancs que s'hi instal·lin estiguin col·locats de manera que evitin que el soroll dels usuaris molesti els habitatges propers.
- A nivell global, perquè aquest projecte tingui èxit sense crear nous conflictes i malestars les persones participants proposen les següents mesures:
 - Fomentar la xarxa de transport públic perquè no hi hagi la necessitat d'agafar el cotxe o la moto.
 - Assegurar que es respecti la velocitat de 10 km/h prevista a places i eixos verds, tant els cotxes com les bicis i els patinets. Proposen que hi hagi més policia de barri que controli aquest tema, amb possibilitat de sancionar via multa a aquells vehicles que no ho respectin.
 - Incentivar la mobilitat sostenible habilitant un carril per desplaçaments amb bicicleta, patinet.
 - Fomentar especialment la neteja, la salubritat i el manteniment de la vegetació i del mobiliari urbà.
 - Durant el període de transició (després de les obres) és necessari que hi hagi agents cívics i una campanya informativa sobre el civisme respecte al nou context.
 - Per evitar que aquests carrers (Rocafort i Consell de Cent) esdevinguin un nou carrer Enric Granados (ple de bars i restaurants), s'ha de fer un Pla d'Usos per regular els usos a la planta baixa.
 - Regular les empreses de repartidors a domicili (tipus Glovo), perquè la seva manera de funcionar acaba privatitzant l'espai públic. Cada restaurant hauria de crear un espai a l'interior o dedicar un espai del seu exterior per a aquest sistema de repartiment.

Àmbit Borrell:

Respecte a l'eix Borrell:

- Es reflexiona sobre la quantitat i la mida dels parterres i com aquests repercuteixen en el trànsit de vianants. Algunes veïnes destaquen que l'augment de vegetació previst finalment al projecte continua sent molt baix respecte al que es recomana des de l'OMS. Per tot això, argumenten que és necessari augmentar els arbres i la vegetació proposada en el programa Superilla i demanen que la paleta vegetal sigui molt variada, que s'introdueixin arbres amb nous colors i de port alt, per aconseguir zones d'ombra a l'estiu, i que es treguin els plataners. Quant a la singularitat en la diversitat d'espècies vegetals al projecte de l'eix Borrell, una persona participant comenta que algunes de les plantes que es planegen incorporar són al·lèrgiques. A més, es genera un debat sobre si és millor usar als parterres malles o bé sauló. Explica que les malles són millors perquè eviten les pèrdues de sòl, mentre que el sauló s'envola amb el vent, amb el pas dels gossos, etc. Les tècniques estan d'acord amb aquestes

consideracions, però també apunten que les malles no són biodegradables i, per això, no són la millor opció.

- Manifesten preocupació per la convivència amb els ciclistes als eixos verds. Apunten que s'hauria d'evitar instal·lar estacionaments de bicicletes i desviar de forma estratègica la circulació de bicis/patinets. Es respon que hi hauran carrils-bici ràpids a determinats carrers, però als eixos verds la prioritat és per als vianants. Una persona participant considera que Consell de Cent era una bona opció per a un carril-bici ràpid eficaç abans d'haver plantejat el carrer com un eix verd. Creu que el programa Superilla no ofereix una bona alternativa segura i poc transitada per a ciclistes que, a més, haurien de poder creuar la Gran Via de manera segura. Es respon que les interseccions entre eixos verds i Gran Via és un tema que encara s'està estudiant i que es vol plantejar una bona solució per a totes les cruïlles.

Hi sorgeixen diferents propostes com la de moderar la circulació per horaris dins dels eixos en funció de la intensitat del trànsit de vianants, millorar els carrils bici de tots els carrers i vies paral·leles o col·locar aparcaments de bicicletes en espais que encara són ocupats majoritàriament per cotxes en aquells carrers que són branques verdes.

- Pel que fa a la circulació de cotxes pels eixos verds, una persona participant suggereix que s'hi incorporin elements que obliguin els cotxes a reduir la velocitat i fer ziga-zagues. Es respon que aquest tipus d'intervenció no és la més òptima per als eixos, ja que requereix disposar de molt d'espai perquè determinats vehicles facin aquestes maniobres i que s'hi generarien espais morts. A més, s'argumenta que la decisió de posar panot als paviments també té com a finalitat obligar els vehicles a reduir la seva velocitat.
- Algunes persones participants es mostren preocupades per l'absorció del trànsit a les vies paral·leles als eixos verds i proposen que als carrils perpendiculars als eixos verds, que són d'asfalt, es modifiqui el paviment de manera que el canvi en el material informi els conductors que estan creuant un eix verd. En donar resposta a aquest fet, es posa l'exemple de la Superilla de Sant Antoni, on el trànsit només ha augmentat un 18%. S'hi fa esment dels 5 centres educatius que hi ha ubicats a l'eix Comte Borrell i demanen un tractament especial per l'arribada i sortida dels infants i joves. Fan especial referència a la pacificació i condicionament de les àrees escolars i els seus voltants, introduint espais d'estada i jocs modulars a l'espai públic, pensats de manera que no resultin massa invasius per al trànsit de vianants. Un veí vol assegurar-se que els camins escolars segurs es tindran en compte. Es respon que aquest és un dels aspectes que ha guiat el disseny dels projectes a l'eix Borrell i a l'eix de Consell de Cent.
- Un altre tema que genera debat és el dels contenidors, concretament aspectes sobre: la mida i la forma, la seva ubicació, el servei i els horaris de recollida. Es respon que, de moment, la intenció és agrupar els contenidors de tres en tres i al llarg dels eixos. Tot i això, es comunica que l'Ajuntament segueix analitzant quins serien els dissenys i sistemes que millor s'adaptarien a cada situació per fer la recollida eficaç. Els contenidors subterranis, explica el tècnic, no són la millor opció per a aquesta zona, però davant de la proposta d'un veí de semienterrar els contenidors actuals per a què estiguin per sota del nivell de la vista, el tècnic omenta que és una idea que caldrà estudiar. En relació amb l'horari de recollida de les escombraries, els veïns i comerciants tenen opinions contradictòries sobre quin seria el millor.
- Algunes persones participants pregunten si, abans de començar les obres, seria possible fer un estudi de l'estat dels serveis d'aigua, llum, gas, perquè no calgui intervenir l'espai més

d'una vegada. El tècnic contesta que aquesta qüestió normalment se li ofereix a les companyies de serveis.

Respecte a la plaça Borrell-Consell de Cent:

- Hi ha diferents punts de vista respecte a la forma en què està dissenyada la plaça i com estan col·locats els arbres. Algunes persones destaquen que la ubicació dels parterres i arbres, no estan col·locats de manera que es convidi el vianant a entrar, travessar i transitar la plaça. Demanen que es trobi l'equilibri en la ubicació dels elements, per tal que els cotxes no se sentin invitats a transitar-hi i els vianants sí.
- Un veí expressa dubtes sobre l'accés a un aparcament proper a la plaça de l'eix Borrell. Es respon que l'accés està garantit, tot i que el disseny de la plaça ho marca de manera subtil, per reforçar la percepció que el vianant és al centre.
- Es genera un debat al voltant de com hauria de ser el mobiliari urbà. Una persona participant ressalta la necessitat d'incorporar seients amb respall i reposabraços en una proporció significativa. D'altres hi estan d'acord, tot i que fan palesar que el mobiliari també hauria adequar-se a la gent més jove (opcions flexibles per seure, taules de pícnic, etc.). Sorgeixen propostes de mobiliari flexible en un espai que serà molt versàtil pel que fa als usos socials que tindrà i s'assenyala que es podrien aprofitar alguns dels baixos i locals a peu de carrer per tal d'organitzar un espai associatiu on es puguin emmagatzemar els diferents mobiliaris i facilitar-ne la gestió. Es volen evitar qualsevol mena de mobiliari fix, com taules d'escac de pedra o bancs fixes, que finalment no serà utilitzat gran part del temps. Per últim, manifesten que estan d'acord a trobar formes de gestió àgil i comunitària, que funcionin per exemple mitjançant aplicacions mòbils per tal de poder accedir a mobiliari flexible que s'adapti a les diferents activitats que es desenvolupen a la plaça.
- En relació amb els usos dels espais, una persona participant suggereix que s'haurien de revisar els usos dels espais públics en relació amb els de les plantes baixes. A l'àrea de fora de l'Escola Bressol, prop de la plaça de l'àmbit Borrell, per exemple, hauria de deixar-se un espai on els nens i nenes puguin fer "jocs de terra". Es demana que els espais públics tinguin en compte els nens i nenes. Davant la preocupació per la proliferació i augment de l'extensió de les terrasses de bars, es respon que la idea és delimitar i controlar molt bé aquestes zones, també amb estratègies de disseny.
- Una qüestió que també genera debat és la delimitació de les zones de càrrega i descàrrega. S'argumenta que a Sant Antoni aquestes zones estan marcades i tenen un cartell amb dies i horaris. Això genera un problema perquè, fora d'aquests horaris, aquests espais es fan servir per aparcar cotxes de particulars. Es respon que en els projectes actuals la idea és no marcar aquestes zones.
- Finalment, es parla de la necessitat de fomentar la gestió comunitària dels espais públics verds i de relació.

Respecte a l'eix Consell de Cent:

- Més enllà que cada 50 m hi hagi cadires o bancs, consideren molt important el nombre, atès que si el carrer ha de ser habitable per a tothom, això implica que hi ha d'haver una gran quantitat de mobiliari. Els espais que estan al voltant dels Instituts, han de tenir un mobiliari que sigui molt més flexible, que tingui una orientació per a un públic juvenil i adaptat a les

necessitats d'aquest. Afegixen que l'aparcament de bicicletes de l'Institut, podria situar-se al carrer Viladomat, que està al costat, i així s'evitaria la circulació de bicicletes i patinets per l'eix verd.

- Una de les propostes assenyala que alguns dels parterres i espais verds que apareixeran a l'eix siguin plantats amb arbres fruiters i destinats a l'horta. Així mateix, es proposa que el manteniment i les cures siguin gestionades de forma comunitària per les associacions i veïnat organitzats, tot assenyalant que aquests espais ja es troben molt a prop d'espais que hi ha al barri que ja s'utilitzen com a horts urbans. També es proposa que el veïnat i les associacions que gestionen els horts, també puguin gestionar part de la fracció orgànica de residus del tram de l'eix, per tal d'utilitzar-la com a material per fer compost. Per tant, es sol·licita que els residus orgànics que es generen en aquest tram de l'eix verd tornin compostats com a nutrients al terra dels horts.
- També assenyalen certa preocupació respecte a l'espai lliure, atès que veuen que a través dels plànols és complicat identificar les zones buides i es veu molta densitat de mobiliari, parterres i altres elements urbans.
- Un altre punt de debat és la senyalització dels carrers per als vianants. Es demana unànimament que aquesta sigui molt clara i que no deixi marge a dubtes.
- Finalment els preocupa que no estigui resolta la unió entre la superilla de Sant Antoni i la que hi serà a l'Eixample. Per exemple, al tram de Gran Via on es trenarà aquesta mobilitat al centre de la via, es creu que seria molt adequat connectar els dos eixos, que a la Gran Via es continués amb aquesta circulació per als vianants al centre de l'eix.